



GAZİANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>



Araştırma Makalesi • Research Article

DOI: 10.21547/jss.1749040

Savaş Kaynaklı Göçün Ekonomik Boyutları: Rusya-Ukrayna Savaşı Örneğinde Bibliyometrik Bir Araştırma

Economic Dimensions of War-Induced Migration: A Bibliometric Study in the Context of the Russia–Ukraine War

Süha ÇELİKKAYA^{a*}

^a Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Isparta / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-4104-1680

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 23 Temmuz 2025

Kabul tarihi: 2 Temmuz 2026

Anahtar Kelimeler:

Rusya-Ukrayna Savaşı,
Göç,
Ekonomi.

ÖZ

24 Şubat 2022 tarihinde başlayan Rusya-Ukrayna Savaşı ülkeler arası hesaplaşmaların ötesinde milyonlarca insanın yerinden edildiği kırılma noktalarından birini teşkil etmektedir. Bu çalışmada, Rusya-Ukrayna Savaşı bağlamında savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutları bibliyometrik analiz yöntemiyle ele alınmaktadır. Savaş, Avrupa'nın II. Dünya Savaşı'ndan bu yana gördüğü en büyük göç hareketine neden olmuş, 8,5 milyon mülteci ve 8,9 milyon ülke içi yerinden edilmiş kişi ortaya çıkmıştır. Çalışma, VOSviewer ve Bibliometrix analiz araçları kullanılarak 2022-2025 döneminde yayınlanan 111 çalışmayı kapsamlı bir şekilde inceleyerek, savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutlarını sistematik olarak haritalamaktadır. Bibliyometrik analiz sonuçlarına göre coğrafi dağılım açısından, çalışmaların büyük çoğunluğu Ukrayna, Polonya, Almanya ve Çek Cumhuriyeti kaynaklıdır. Baltık ve Doğu Avrupa ülkeleri, coğrafi yakınlıkları ve göç dalgalarına doğrudan maruz kalmaları nedeniyle aktif rol oynamaktadır. Anahtar kelime açısından konu dağılımlarına bakıldığında, araştırmaların temel temaları göç, savaşın etkileri, entegrasyon, ruh sağlığı ve mülteciler etrafında yoğunlaşmaktadır. Çekirdek konular arasında "ülkeler", "depresyon" ve "psikolojik sıkıntı" yer alırken, temel konular "göç", "göçmenler" ve "savaşın etkileri" temalarını içermektedir. Ülkeler arası iş birliği ağında Polonya merkezi konumda bulunurken, Avrupa ülkeleri arasında güçlü iş birliği kümeleri dikkat çekmektedir. Çalışmanın sonuçları, göçmen kabul ve entegrasyon politikalarının ekonomik etkilerini karşılaştıran araştırmaların yapılması gerektiğini, ayrıca savaşın uzun vadeli ekonomik, demografik ve sosyal sonuçlarının sistematik biçimde izlenmesinin önem taşıdığını ortaya koymaktadır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: July 23, 2025

Accepted: July 2, 2026

Keywords:

Russia-Ukraine War,
Migration,
Economy.

ABSTRACT

The Russia–Ukraine War, which began on February 24, 2022, marks a critical rupture beyond intergovernmental conflict, displacing millions of individuals across borders. This study examines the economic dimensions of war-induced migration within this context through bibliometric analysis. As one of the largest migration crises in Europe since World War II, the war has resulted in 8.5 million refugees and 8.9 million internally displaced persons. Utilizing VOSviewer and Bibliometrix, 111 publications from the period 2022–2025 were systematically analyzed to map scholarly trends and thematic focuses. The geographical distribution of the studies reveals concentrated contributions from Ukraine, Poland, Germany, and the Czech Republic, while Baltic and Eastern European countries play an active role due to their proximity and exposure to migration flows. Keyword clustering indicates that core research themes include migration, war impacts, integration, mental health, and refugees. “Countries,” “depression,” and “psychological distress” emerge as central topics, whereas “migration,” “migrants,” and “war effects” represent foundational themes. In international collaboration networks, Poland occupies a pivotal position, and dense cooperative clusters are observed across European countries. The study underscores the necessity for comparative analyses of host-country migration and integration policies as well as for systematic monitoring of the long-term economic, demographic, and social consequences of the war.

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: suhacelikaya@sdu.edu.tr

EXTENDED ABSTRACT

The Russia-Ukraine War that commenced on February 24, 2022, represents one of the most significant geopolitical crises of the 21st century, generating unprecedented consequences for global economic stability and human displacement patterns. This military conflict has triggered Europe's largest refugee crisis since World War II, with over 8.5 million registered Ukrainian refugees and 8.9 million internally displaced persons as of 2023. The war's impact extends far beyond the immediate theater of conflict, disrupting global supply chains, energy markets, and food security systems while imposing substantial economic costs on host countries managing massive refugee influxes.

The economic dimensions of this war-induced migration present a complex research challenge that intersects multiple academic disciplines including economics, migration studies, international relations, and social policy. While the immediate humanitarian crisis has received extensive media coverage, the systematic academic response to understanding the economic implications of this unprecedented displacement requires comprehensive analysis. The rapid emergence of research literature addressing various aspects of the crisis necessitates bibliometric evaluation to map the evolving knowledge landscape and identify research patterns, gaps, and priorities.

This study aims to provide a comprehensive bibliometric analysis of academic literature examining the economic dimensions of war-induced migration specifically in the context of the Russia-Ukraine War. The research objectives include: (1) mapping the global distribution of research output and identifying leading contributors to the field; (2) analyzing collaboration networks among researchers, institutions, and countries; (3) identifying core themes and emerging trends in the literature; (4) evaluating the evolution of research focus over time; and (5) highlighting research gaps and future research directions.

The importance of this study lies in its potential to provide systematic insights into how the academic community has responded to one of the most significant displacement crises in recent history. By employing bibliometric methodology, the research offers an objective, data-driven perspective on knowledge production patterns, research priorities, and international collaboration dynamics. Furthermore, the study contributes to the broader understanding of how academic communities respond to crisis situations, particularly in terms of international collaboration and knowledge production. The findings provide valuable insights into research ecosystem dynamics during humanitarian emergencies and economic disruptions. The study employs a comprehensive bibliometric analysis approach utilizing two primary analytical tools: VOSviewer and Bibliometrix. The dataset encompasses academic publications from 2022 to 2025, reflecting the immediate academic response to the crisis through the present. The research methodology follows established bibliometric analysis protocols including data collection, cleaning, and systematic analysis of publication patterns.

The data collection strategy involved systematic searching of academic databases to identify relevant publications addressing the economic dimensions of war-induced migration in the context of the Russia-Ukraine conflict. Selection criteria ensured inclusion of peer-reviewed academic publications, working papers, and conference proceedings that specifically address economic aspects of displacement, refugee integration, labor market impacts, and related economic phenomena.

Analytical techniques include: (1) descriptive statistical analysis of basic indicators including publication volume, citation patterns, and authorship characteristics; (2) collaboration network analysis examining co-authorship patterns at individual, institutional, and national levels; (3) thematic mapping using keyword co-occurrence analysis to identify research themes and their evolution; (4) bibliographic coupling analysis to examine intellectual connections between authors and institutions; and (5) temporal analysis to track research focus evolution over time.

The methodological approach ensures comprehensive coverage of the research landscape while maintaining analytical rigor. Quality control measures include data validation, duplicate removal, and systematic verification of inclusion criteria compliance.

The analysis reveals several significant patterns in the academic response to the Russia-Ukraine War's economic implications. The dataset comprises 111 academic studies and 91 sources, with an average study age of 1.28 years and 3.063 average citations per study. The research landscape demonstrates substantial international collaboration, with 34.23% of publications involving international co-authorship, indicating the global academic community's coordinated response to the crisis.

Geographic distribution analysis shows concentration of research output in directly affected regions, with Ukraine leading in publication volume, followed by Poland, Germany, and the Czech Republic. This pattern reflects both the immediate impact zones and primary refugee destination countries. Poland emerges as a central hub in international collaboration networks, facilitating academic partnerships across European institutions.

Thematic mapping reveals four distinct research categories: (1) Core topics including "countries," "depression," and "psychological distress" representing well-established, highly developed research areas; (2) Basic topics encompassing "migration," "migrants," and "internal displacement" showing high interest but requiring further conceptual development; (3) Niche topics including political and economic system studies, labor market analysis, and mental health research representing specialized areas with high development potential; and (4) Emerging or declining topics requiring future monitoring.

The analysis identifies key research themes focusing on migration processes, integration challenges, economic impacts on host countries, psychological effects on displaced populations, and policy responses. Keyword analysis emphasizes the multidimensional nature of research addressing displacement, integration, political effects, violence, mental health, and refugee experiences.

Collaboration network analysis reveals strong European academic partnerships, with Ukrainian researchers maintaining significant international connections despite the ongoing conflict. Institutional analysis shows diverse participation from universities, research institutes, and policy organizations across 45 countries and 222 institutions.

The temporal analysis indicates evolving research focus from immediate crisis response in 2022 toward more analytical and policy-oriented research in subsequent years. This evolution reflects the academic community's adaptation from emergency response to systematic analysis of long-term implications.

The study identifies significant research gaps, particularly noting the absence of contributions from Turkey despite receiving substantial refugee populations from both Russia and Ukraine. This finding highlights potential geographic biases in research output and suggests opportunities for expanded international collaboration.

This bibliometric analysis provides crucial insights into the academic community's response to the economic dimensions of war-induced migration in the Russia-Ukraine context. The findings demonstrate rapid mobilization of international research networks, with European institutions leading collaborative efforts. The research reveals both strengths and limitations in current knowledge production, highlighting the need for deeper conceptual frameworks in basic topic areas and expanded geographic participation in research efforts. These insights offer valuable guidance for future research directions, policy development, and international academic collaboration strategies.

Giriş

Rusya'nın 24 Şubat 2022 tarihinde Ukrayna'yı işgali, 11 Eylül 2001 saldırılarına benzer şekilde, dünyanın geri dönüşü olmayan biçimde değiştiği bir kırılma noktası olarak değerlendirilmekte ve Avrupa güvenlik mimarisinde bir paradigma değişimine işaret etmektedir (Astrov vd., 2022, s. 332). Saldırı, 1990'lardaki Balkan savaşlarından bu yana Avrupa'da görülen en büyük ölçekli silahlı çatışmayı başlatmış; kentsel alanlarda yürütülen muharebeler su, ısınma, elektrik ve kanalizasyon sistemleri gibi sivil altyapıya ciddi zararlar vererek savaş öncesinde kentsel bölgelerde yaşayan nüfusun (Ukrayna nüfusunun %70'i) açlık, hastalık yayılımı ve fiziksel/ruhsal sağlık açısından yüksek risk altında kalmasına yol açmıştır (Astrov vd., 2022, s. 333).

Savaşlar, insanlara, mülklere ve ekonomilere geri dönüşü olmayan zararlar vermektedir. 24 Şubat 2022 tarihinde Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaş korkunç insani etkilerinin yanı sıra ekonomik olarak da çok büyük maliyetlere yol açmaktadır (Liadze, vd., 2023, s. 874). Rus güçleri Ukrayna topraklarını işgal ettikten sonra dünya ekonomisinin görünümü kötüleşmiştir (Cohen, 2022). Ticaret ambargoları, savaş yaptırımları ve diğer savaşla ilgili sonuçlar, küresel emtia tedarik zincirini büyük ölçüde bozarak çeşitli ülkelerin ekonomik koşullarını etkilemiştir. Savaştan ekonomik olarak en çok etkilenen bölge olan Avrupa'da 2022 yılındaki ekonomik kayıp GSYH'lerde %1 civarında olmuştur. Avrupa, ticari bağları, coğrafi yakınlığı ve Rusya ile Ukrayna'dan enerji ve gıda tedarikine bağımlılığı nedeniyle en çok etkilenen bölgedir. Bununla birlikte Güneydoğu Asya'da (örneğin Tayland), Rusya ve Ukrayna kaynaklı enerji ve tahıl ithalatına olan yüksek bağımlılık nedeniyle dış ticaret ve cari işlemler dengesinde olumsuz şoklar, GSYİH düşüşleri ve fiyat artışları gözlemlenmiştir. İthalata bağımlı düşük gelirli ülkelerde (Sahra altı Afrika, Asya ve Latin Amerika) savaş kaynaklı gıda fiyatları yükselişi tüketicilerin gıdaya erişimini olumsuz etkilemiştir (Auer vd., 2025, s. 7-8). Ukrayna'daki çatışmalar, 2022'de küresel enflasyonu %3 ve 2023'te %2 artırmıştır. Bunun küresel GSYİH'de 2023 itibarıyla 1 trilyon dolarlık bir kayba neden olacağı tahmin edilmektedir (Tarigan, Delia ve Hatane, 2025, s. 135-136).

Tarihsel perspektiften bakıldığında, savaşların en yıkıcı sonuçları doğrudan sermaye varlıklarının tahribatından ziyade, kamu hizmetlerindeki aksaklıklar, üretim zincirlerindeki kopmalar ve belirsizlik ortamında piyasa bütünlüğünün bozulması gibi ikincil zararlarda gözlemlenmektedir. Büyük mülteci akınları ise, beraberinde önemli bir insan sermayesi kaybını getirmektedir (Astrov vd., 2022, s. 333-334). Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik yaptığı askeri saldırı, sosyal ve siyasal kargaşayla birlikte, Avrupa'nın II. Dünya Savaşı'ndan bu yana tanık olduğu en büyük göç hareketine neden olmuştur. 2023 yılı sonu itibarıyla, uluslararası alanda tanınan Ukrayna sınırları içerisindeki savaş öncesi 43,8 milyonluk nüfusa kıyasla, mülteci sayısının 8,5 milyona, ülke içinde yerinden edilmiş kişi sayısının ise 8,9 milyona ulaştığı tahmin edilmektedir (Yaroshenko vd., 2023, s. 81). 16 Mayıs 2024 tarihi itibarıyla de dünya genelinde 6,5 milyondan fazla Ukraynalı mülteci kayıt altına alınmış olup, 4,2 milyondan fazla Ukraynalı Avrupa Birliği'nde geçici koruma altına alınmıştır. Ukraynalı çocukların %40'a yakını (15 yaş altı) ülkeyi terk etmek durumunda kalmıştır. Ukraynalıların büyük bir kısmı Polonya ve Almanya'ya sığınmıştır (Harris-Brandts vd., 2024: 2, Jureńczyk ve Soroka, 2024, s. 157-158). Bu kitlesel göç hareketi, ev sahibi ülkelerin iş gücü piyasası, ilköğretim ve ortaöğretim sistemi ile konut piyasası gibi alanlarda çok yönlü ekonomik, sosyal ve politik sonuçlar doğurmuştur. Mültecilerin kısa sürede yoğunlaştığı büyük şehirlerde, konut arzının bu ani talep artışına aynı hızla yanıt verememesi nedeniyle ortaya çıkan talep-arz uyumsuzluğu, kiralari, konut fiyatlarını ve konuta erişilebilirliği olumsuz yönde etkilemiştir (Gluszak ve Trojanek, 2025, s. 1043-1044). Konuta erişimdeki bu daralma, yerel düzeyde eğitim, çocuk bakımı ve sağlık hizmetlerine erişimi de doğrudan etkileyen bir faktör olarak öne çıkmakta; ev sahibi şehirlerde kamu hizmeti

sunumu üzerindeki kapasite baskısını artırmaktadır (Haase vd., 2023, s. 141). Türkiye özelinde de benzer bir tablo gözlemlenmiş; Antalya gibi savaş sonrası Rus ve Ukraynalı göçmen akışının yoğunlaştığı şehirlerde konut fiyatları ve kiralardaki artış, hanhalklarının gıda, ısınma, sağlık ve ulaşım gibi diğer temel harcama kalemlerine ayırabildiği bütçeyi daraltarak yerel düzeyde yaşam maliyeti baskısını artırmıştır (Khurami, 2024, s. 265).

Ukrayna Ulusal Bilimler Akademisi bünyesindeki Ptukha Demografi ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından Ukraynaca yürütülen bir çalışmaya göre, savaşın açık aşamasının ilk haftalarında dış göç yoğunlaşmış, sonrasında yavaşlamıştır. Devlet Sınır Hizmeti verilerine göre 24 Şubat-26 Nisan 2022 tarihleri arasında Ukrayna'dan yaklaşık 3,43 milyon kişi ayrılmış; BMMYK verilerine göre ise 26 Nisan 2022 itibarıyla 5,3 milyondan fazla kişi sınırı geçmiştir (bunların yaklaşık 0,7 milyonu Rusya ve Belarus'a, 4,6 milyondan fazlası AB ülkeleri ve Moldova'ya yönelmiştir). Aynı çalışmada, ülke içinde yerinden edilen kişi sayısının 5,0-5,5 milyona ulaştığı tahmin edilmektedir (Libanova vd., 2022, s. 38, 41).

Savaşın devam etmesi ve Ukrayna'nın diğer bölgelerine yayılması, bir yandan ülkeyi terk edenlerin geri dönmesini zorlaştırırken, diğer yandan milyonlarca Ukraynalının iç göçmen olarak konut kaybı, finansal sıkıntılar ve istihdam sorunlarıyla karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır (Yaroshenko vd., 2023, s. 81-82). Yaşanan göç dalgası yalnızca Ukrayna'da olmayıp aynı zamanda Rusya'da da yaşanmıştır. Ukrayna'nın işgali sonucunda yaklaşık 1,1 milyon Rus göçmen Orta Asya Cumhuriyetleri'ne yönelmiştir. Bu göç akışı, bölgedeki artan talebin arzı karşılayamaması nedeniyle enflasyonu tetiklemiştir. Özellikle Kazakistan'da yaptırımlar, tedarik zincirlerinde aksaklıklara yol açarak şeker fiyatlarında ciddi artışlara neden olmuştur. Buna karşılık, Rus sermayesindeki yükseliş, bölge para birimlerinin güçlenmesine ve enflasyonun düşüşüne katkı sağlamıştır (Yoganandham, 2024, s. 10). Rusya'dan göç hareketleri yalnızca Orta Asya Cumhuriyetleri ile sınırlı kalmamış; Türkiye, Sırbistan, İsrail ve Birleşik Arap Emirlikleri de göç edilen ülkeler arasında yer almıştır. Savaşın başladığı ilk yıl olan 2022'de 220.000 Rus vatandaşı Sırbistan'a göç etmiştir. 2023 yılına gelindiğinde 30.000 Rus vatandaşı Sırbistan'dan oturma izni almıştır. 2023 yılında İsrail'e gelen Rus sayısı ise 75.000 olarak belirtilmektedir. Aynı dönemde Kazakistan'a da yaklaşık 150.000 Rus göç etmiştir. (Re:Russia, 2023). Mart 2023 itibarıyla Türkiye'de ikamet izni bulunan Rus sayısı 157.125 kişi olarak Göç İdaresi Başkanlığı tarafından kayıt altına alınmıştır (GİB, 2023). BAE hükümeti ise 2005 yılından itibaren ikamet istatistiklerini uyruğa göre açıklamamaktadır. Bununla birlikte, tahminlere göre 2021 sonu itibarıyla BAE'de yaklaşık 69.000 Rus vatandaşı ikamet etmekte olup büyükelçilik kaynaklarına dayanan gayri resmi bilgiler bu rakamın 2023 yılında ikiye katlandığını göstermektedir (Karolak, 2023, s. 2).

Bu çalışmanın temel araştırma sorusu, Rusya-Ukrayna Savaşı bağlamında savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutlarına ilişkin akademik literatürün hangi tematik, coğrafi ve iş birliğine dayalı eğilimler etrafında şekillendiğidir. Bu temel soru çerçevesinde şu alt sorulara yanıt aranmaktadır: (i) 2022-2025 döneminde bu alandaki yayınların yıllara, ülkelere ve kurumlara göre dağılımı nasıldır; (ii) araştırmacılar, kurumlar ve ülkeler arasındaki iş birliği ağlarının yapısı nedir ve hangi aktörler merkezi konumdadır; (iii) anahtar kelime ortak görülme analizine göre literatürün odaklandığı temel temalar nelerdir ve bu temaların ekonomik boyutlarla ilişkisi nasıl kurulabilir; (iv) zaman içinde araştırma odağı nasıl evrilmiştir ve hangi alanlarda araştırma boşlukları bulunmaktadır.

Bu çerçevede çalışmanın amacı, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın yol açtığı göçün ekonomik boyutlarına odaklanan akademik literatürü VOSviewer ve Bibliometrix araçlarıyla sistematik olarak haritalandırmak; bu alandaki yayın eğilimlerini, iş birliği ağlarını ve tematik kümelenmeleri ortaya koymaktır. Çalışmanın kapsamı, 2022-2025 yılları arasında yayımlanmış 111 akademik çalışmayla sınırlıdır. Çalışmanın literatüre katkısı, savaş kaynaklı göçün

ekonomik sonuçlarına dair dağınık literatürü sistematik bir bibliyometrik çerçevede bir araya getirmesi ve gelecekteki araştırmalar için boşlukları/önceliklerini belirlemesidir. Bu doğrultuda makalenin izleyen bölümlerinde sırasıyla ilgili literatür taranmakta, kullanılan yöntem açıklanmakta, bibliyometrik analiz bulguları sunulmakta ve son olarak sonuç ve öneriler tartışılmaktadır.

Literatür Taraması

Rusya-Ukrayna Savaşı kaynaklı göçe ilişkin literatürün önemli bir kısmı, savaşın Avrupa ülkelerine yönelttiği kitlesel mülteci akışlarını konu almaktadır. Duszczek ve Kaczmarczyk (2022, s. 164-165), savaşın başlamasıyla birlikte Polonya'nın tipik bir göç veren ülke konumundan göç alan bir ülkeye dönüştüğünü belirtmekte; ilk iki ay içinde sınırı geçen kişi sayısının yaklaşık 3,5 milyona ulaştığını, toplamda 3,46 milyon girişe karşılık 1,39 milyon çıkış gerçekleştiğini ve geçici koruma kapsamındaki kişi sayısının 1,4-1,55 milyon civarında seyrettiğini aktarmaktadır (Duszczek ve Kaczmarczyk, 2022, s. 165-166). Brücker vd. (2023, s. 395), Almanya'da 11.000'den fazla kişiyle yürütülen araştırmalarına dayanarak, Almanya'ya gelen Ukraynalı mülteci nüfusunun ağırlıklı olarak genç, eğitilmiş ve kadın bireylerden oluştuğunu ortaya koymaktadır. Andrews vd. (2023, s. 1), Polonya ve Almanya'ya yönelen göç akışlarının belirgin biçimde kadınlaşmış bir nitelik taşıdığını, kadın mültecilerin büyük ölçüde çocuklarıyla birlikte göç ettiğini ve savaş öncesi işgücü göçü örüntülerinin mevcut akışları şekillendirdiğini vurgulamaktadır.

Göçmenlerin ev sahibi ülkelerin işgücü piyasalarına entegrasyonu da literatürde sıklıkla ele alınan bir diğer temadır. Górny ve van der Zwan (2024, s. 438), 2014 Rus işgalinin ardından Polonya'ya yönelen Ukraynalı göçmenlerin hareketlilik ve işgücü piyasası rotalarını sıra analizi (sequence analysis) yöntemiyle incelemekte; savaş bağlamının, Ukrayna-Polonya göçünde geleneksel olarak gözlemlenen geçici hareketlilik modelinin yerini kalıcılığa bırakmasına katkı sağladığını tespit etmektedir. Kubiciel-Lodzińska vd. (2024, s. 236), savaş öncesinde Polonya'da yasal olarak ikamet eden yaklaşık 1 milyon Ukraynalıya karşılık, savaşın ilk haftalarında 1,5 milyon yeni zorunlu göçmenin geldiğini ve Eylül 2023 itibarıyla 970.000 Ukraynalının geçici koruma statüsüyle ülkede kaldığını belirtmektedir; aynı çalışmaya göre zorunlu göçmenlerin %66'sı yükseköğrenim mezunu olmasına karşın yalnızca %30'u Lehçe bilmektedir, bu durum ekonomik entegrasyonun önündeki temel engellerden birini oluşturmaktadır (Kubiciel-Lodzińska vd., 2024, s. 236). Brücker vd. (2023, s. 395) de benzer şekilde, Almanya'da kalıcı olarak yerleşmek isteyen mülteci oranının yüksekliğine dikkat çekerek, dil eğitimi ve istihdam politikalarının uzun vadeli entegrasyon süreçleri açısından belirleyici olduğunu vurgulamaktadır.

Kitlesel göçün ev sahibi şehirlerin konut piyasaları üzerindeki baskısı da literatürde önemli bir yer tutmaktadır. Haase vd. (2023, s. 139), Rusya'nın saldırısı sonucunda 7 milyondan fazla kişinin Avrupa ülkelerine sığındığını ve mültecilerin barınma ihtiyacının beş Avrupa şehrindeki yerel yönetimler için ani ve beklenmedik bir zorluk haline geldiğini belirtmekte; şehirler arası karşılaştırmalı bir değerlendirmeye barınma entegrasyonuna ilişkin yönetim deneyimlerini aktarmaktadır. Polonya konut piyasasında mülteci akınının kira ve fiyat artışlarına yol açtığını gösteren Gluszek ve Trojanek (2025, s. 1043-1044) çalışmasıyla birlikte değerlendirildiğinde, savaş kaynaklı göçün ev sahibi ülkelerde konut piyasaları üzerinde kısa dönemde belirgin bir talep baskısı oluşturduğunu belirtmektedir.

Savaşın doğrudan göç boyutunun ötesinde, literatürün geniş bir kısmı çatışmanın küresel emtia fiyatları, enflasyon ve finansal piyasalar üzerindeki dalga etkilerine odaklanmaktadır. Arndt vd. (2023, s. 1), savaşın gıda, yakıt ve gübre fiyatları üzerindeki etkisinin gelişmekte olan ülkelerdeki yoksulluk ve gıda güvensizliği açısından büyük bir endişe

kaynağı olduğunu vurgulamaktadır. Kumar Maurya vd. (2023, s. 1824), 60 ülkeye ait tüketici fiyat endeksi verilerine dayanan bir olay çalışmasında, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin küresel enflasyonu tetiklediğini, ancak ülkelerin maruz kaldığı enflasyon şiddetinin çatışma bölgesine coğrafi yakınlık ve ticari bağlarla ilişkili olduğunu, özellikle büyük Avrupa ekonomilerinde belirgin bir enflasyon artışı gözlemlendiğini ortaya koymaktadır. Bouri vd. (2023, s. 1), 1963-2022 dönemini kapsayan zamanla değişen yayılım (TVP-VAR) modeliyle, savaş döneminde enflasyon yayılım endeksinin 1970'lerdeki enerji krizinde görülen önceki zirvesini aşarak küresel jeopolitik risk endeksiyle pozitif ilişki gösterdiğini bulmuştur. Sun vd. (2024, s. 1), hesaplanabilir genel denge (CGE) modeli kullanarak, yaptırımlar nedeniyle Rusya'nın GSYİH'sinin %5,5, hane halkı gelirinin %4 ve tüketim harcamalarının %3,5 oranında daraldığını hesaplamıştır. Wang vd. (2022, s. 1), savaş döneminde emtia piyasalarındaki toplam oynaklık yayılımının %35'ten %85'e yükseldiğini ve bu düzeyin pandemi döneminde gözlenen seviyeyi aştığını; ham petrolün getiri yayılımında net verici konumuna geçtiğini, buğday ve soya fasulyesinin ise net alıcı haline geldiğini tespit etmiştir. Almazán-Gómez vd. (2024, s. 333), Avrupa için çok bölgeli girdi-çıktı modeli kullanarak ticaret ve enflasyon şoklarına dayalı dört senaryo simülasyonu ile işgalin Avrupa bölgeleri üzerindeki sosyoekonomik etkilerini değerlendirmektedir. Bu bulgular, savaşın küresel ekonomiye maliyetinin 2022 yılında küresel GSYİH'nin yaklaşık %1'ine, yani satın alma gücü paritesiyle yaklaşık 1,5 trilyon dolara karşılık geldiğini hesaplayan Liadze vd. (2023, s. 874) ile savaşın AB ve Avrupa ekonomileri açısından savunma, enerji dönüşümü ve bölgesel ekonomik bütünleşme alanlarında yapısal ve kalıcı değişimlere yol açtığını öne süren Astrov vd. (2022, s. 332) tarafından ortaya konan bulgularla birlikte değerlendirildiğinde, savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutlarının yalnızca doğrudan göç maliyetleriyle değil, aynı zamanda küresel fiyat ve finansal piyasa kanallarıyla da iç içe geçtiğini göstermektedir.

Literatürde yer alan çalışmaların büyük kısmı, savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutlarını tekil ülke veya bölge örnekleri, anket verileri ya da makroekonomik modelleme teknikleriyle ele almakta; alanın bütününe ilişkin sistematik bir haritalandırma sunmamaktadır. Bu çalışma, söz konusu literatürü VOSviewer ve Bibliometrix araçlarıyla bibliyometrik analiz yöntemiyle bir araya getirerek, yayın eğilimlerini, iş birliği ağlarını ve tematik kümelenmeleri sistematik biçimde ortaya koymayı amaçlamakta ve bu yönüyle alandaki bibliyometrik değerlendirme eksikliğine katkı sunmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Akademik literatürde, ilgili verileri kapsamlı bir şekilde işleyerek görselleştiren ve analiz eden çeşitli yazılımlar bulunmaktadır (Moral-Muñoz, Herrera-Viedma, Santisteban-Espejo ve Cobo, 2021, s. 2). Örnek olarak Citespace (Chen, Ibekwe-SanJuan ve Hou, 2010), Bibexcel (Persson, Danell ve Schneider, 2009), Pajek (Nooy, Mrvar ve Batagelj, 2005), Ucinet (Borgatti, Everett ve Freeman, 2002), VOSviewer (Van Eck ve Waltman, 2010; Waltman, van Eck ve Noyons, 2010) ve R (Bibliometrix) (Aria ve Cuccurullo, 2017) sayılabilir. Bu çalışmada, görselleştirmelerin oluşturulması ve konuyla ilgili çalışmalardan elde edilen verilerin incelenmesi amacıyla VOSviewer ve Bibliometrix analiz araçlarından yararlanılmıştır.

Bibliyometrik analizler, göç ve ekonomi çalışmalarında giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Çelikkaya ve Atila (2020), Web of Science veri tabanını kullanarak göç ve kalkınma arasındaki ilişkiyi bibliyometrik ağ analizi yöntemiyle incelemiştir. Benzer şekilde, bazı çalışmalar göçün farklı yönlerine odaklanmaktadır; Cuéllar-Sánchez, Núñez-Valdés ve Dueñas-Peña (2023) Venezuela göçünü ele alırken, Nasrin, Haider ve Ahsan (2022) göçü bir uyum stratejisi olarak değerlendirmiştir. Ayrıca, Nasrin, Haider ve Ahsan (2023), iklim değişikliği bağlamında göç eğilimlerini incelemiştir. Göçün çeşitli disiplinlerle olan etkileşimini ele alan araştırmalar da literatürde yer almaktadır. Örneğin, Didenko, Volik,

Vasylieva, Lyeonov ve Antoniuk (2020) göç, çevre ve ülke güvenliği arasındaki bağlantıları analiz ederken, Didenko ve Volik (2021) göç, ekonomi ve ülke güvenliği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bunun yanı sıra, Marcucci, Ciarapica, Poler ve Sanchis (2021) gümüş ekonomi alanındaki eğilimleri bibliyometrik yöntemlerle değerlendirmiştir. Bu bağlamda, ilgili çalışmaların VOSviewer aracılığıyla genel haritalandırmaları yapıldığı görülmektedir. Bu çalışma, kullanılan yöntem ve analiz tekniklerindeki farklılıkların yanı sıra, Rusya-Ukrayna Savaşı kaynaklı göçün ekonomik boyutlarına dair bibliyometrik analizlerin, savaşın küresel iş gücü piyasasına etkileri, kamu maliyesi üzerindeki baskıları ve göçmenlerin ekonomik entegrasyon süreçlerine ilişkin önemli bilgiler sunduğunu göstermektedir. Bu tür bibliyometrik değerlendirmeler, savaş kaynaklı göçün geniş kapsamlı sosyo-ekonomik yansımalarının daha sistematik bir şekilde araştırılmasına zemin hazırlayabilir.

Analiz ve Bulgular

Çalışmanın analiz ve bulgular bölümünde, öncelikle çalışmalara ilişkin temel göstergelere yer verilmiştir. Bu kapsamda, ülke iş birliği, kurum iş birliği, yazar iş birliği, anahtar kelime kullanımı ile kaynaklar ve çalışmalara yönelik ağ analizleri detaylandırılmıştır. Ayrıca, VOSviewer ve Bibliometrix kullanılarak yapılan analizler de çalışmada sunulacaktır.

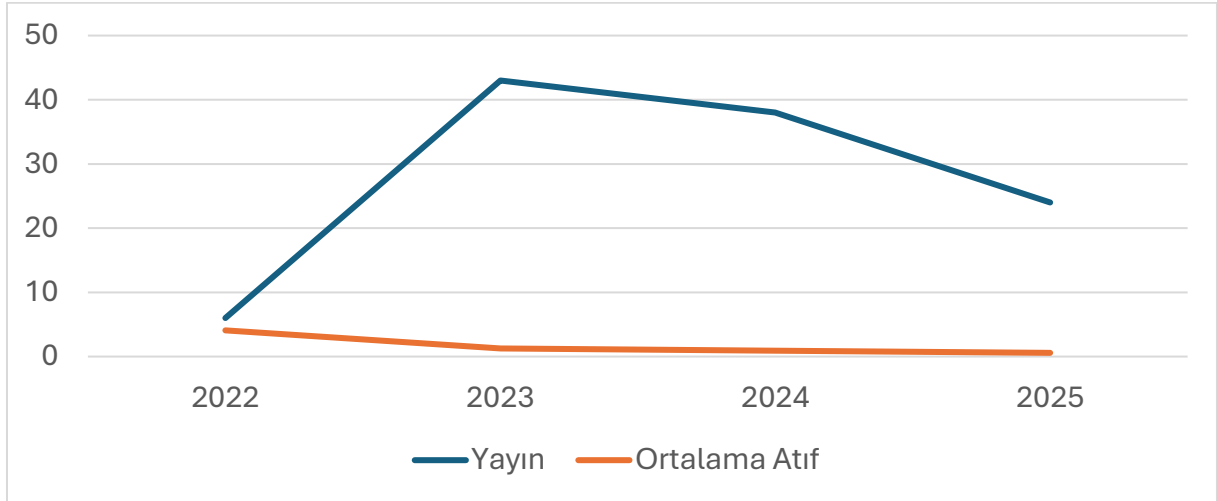
Temel Göstergeler

Çalışmanın öncü göstergeler bölümünde, kullanılan veri setine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri göstergeler analiz edilerek, yıllara göre veri setinin dağılımı ve atıf dağılımları değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Tanımlayıcı İstatistik Göstergeler

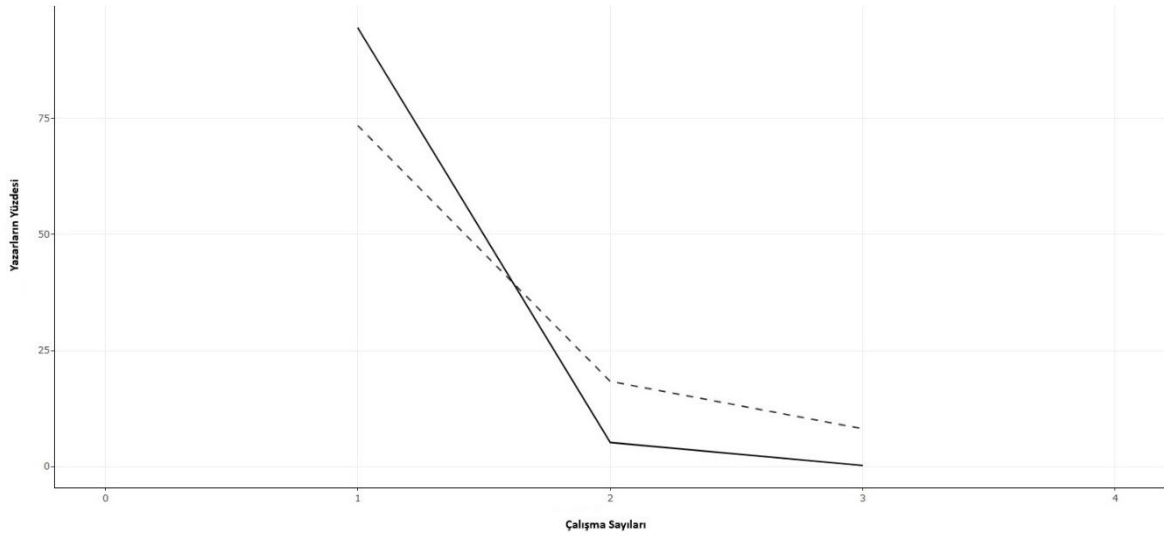
Zaman Kısıtı	2022-2025
Kaynaklar	91
Çalışma Sayısı	111
Ortalama Çalışma Yaşı	1.28
Çalışma Başına Ortalama Alıntılar	3.063
Toplam Kaynakça Sayısı	5571
Anahtar Kelimeler	428
Yazar	384
Tek Yazarlı Çalışma Sayısı	20
Çalışma Başına Ortak Yazarlar	3.66
Uluslararası Ortak Yazarlık Yüzdesi	34.23
Kurum Sayısı	222
Ülke Sayısı	45

Çalışmada kullanılan veri seti, 2022 ile 2025 yılları arasını kapsamakta olup, 111 akademik çalışma ve 91 kaynak incelenmiştir. Analiz edilen çalışmaların ortalama yaşı 1,28 yıl olarak hesaplanmış olup, her bir çalışmaya düşen ortalama atıf sayısı 3,063 olarak belirlenmiştir. Toplam kaynakça sayısı 5571 olup, incelenen araştırmalarda 428 farklı anahtar kelime kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 384 yazar yer almakta olup, bunlardan 20'si tek yazarlı dokümanlardan oluşmaktadır. Ortalama olarak, her çalışmada 3,66 yazarın ortak çalıştığı tespit edilmiştir. Uluslararası ortak yazarlık oranı %34,23 olarak hesaplanmış, bu da toplam yayınların üçte birinden fazlasının uluslararası iş birliği içinde üretildiğini göstermektedir.



Şekil 1: Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı ve Aldıkları Ortalama Atıf Sayıları

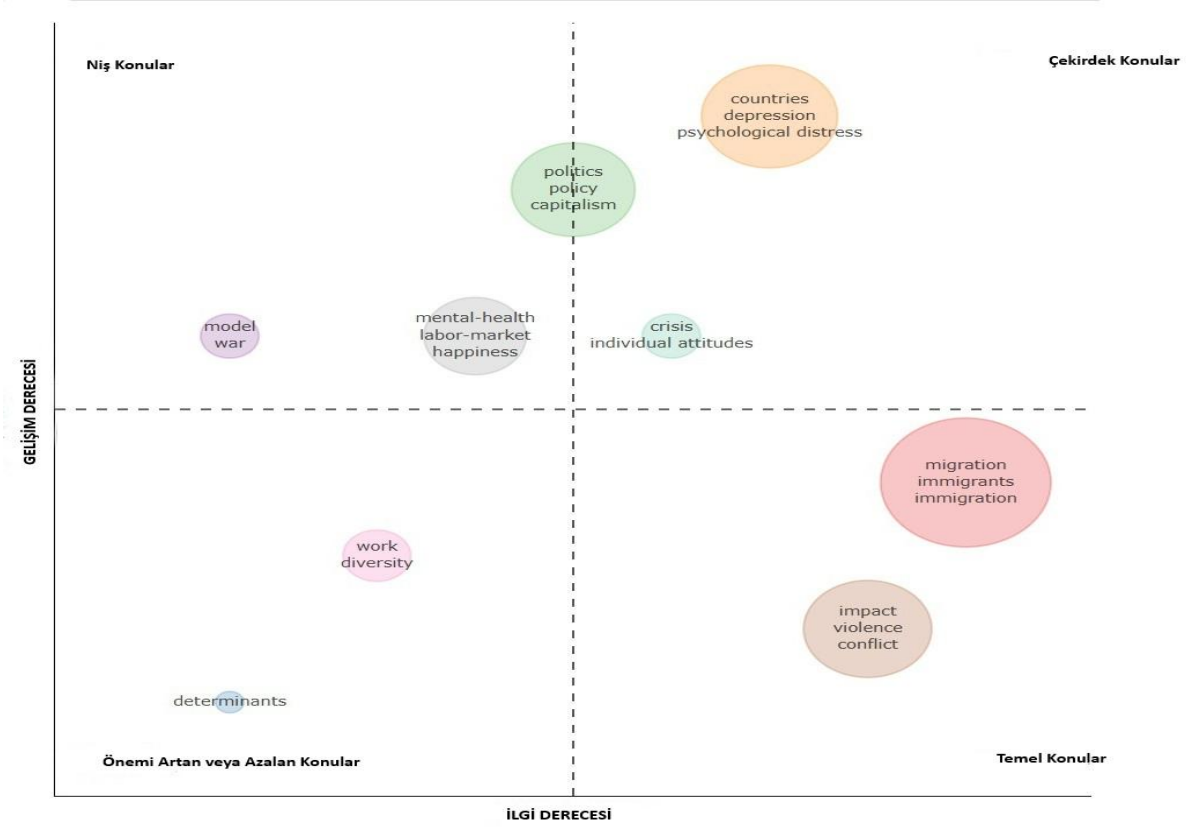
Şekil 1, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın 2022'de başlaması nedeniyle sınırlı bir zaman aralığını incelemektedir. Savaşın ilk yılında, akademik yayın sayısı gündemdeki etkisiyle artış göstermiş, ancak sonraki yıllarda azalan bir eğilim izlemiştir. Çalışmanın 2025 yılına ilişkin bölümü yalnızca ilk dört ayı kapsadığı için, bu yıl içerisinde yayın sayısında doğal bir düşüş gözlemlenmektedir. Yayın başına düşen ortalama atıf sayılarında da benzer bir eğilim görülmekte olup, erken dönem çalışmaların daha fazla akademik ilgi çektiği ifade edilebilir.



Şekil 2: Lotka Yasasına Göre Yazarların Üretkenlikleri

Lotka Yasası, yazarların bilimsel üretkenliğini ölçmeyi amaçlamaktadır. Lotka, frekans dağılımı analizleriyle, yazarların yayın üretkenliği ile dağılım arasındaki matematiksel ilişkileri ortaya koymaktadır. Özellikle, yazarların katkı sayısı ile toplam yazar sayısı arasındaki bağlantıyı ters kare yasası ($1/n^2$) çerçevesinde açıklamaktadır (Lotka, 1926: 320-321).

Bu çalışmada, yazarların %94,5'inin yalnızca tek çalışmada, %5,2'sinin ise iki çalışmada yazarlık yaptığı görülmektedir. Tek yayın yapan yazarların oranının yüksek olması, araştırma alanına yönelik geniş bir akademik ilgiyi yansıtırken, az sayıda yazarın yüksek üretkenliğe sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bu dağılım, Lotka Yasası'nın öngördüğü akademik üretkenlik modeline büyük ölçüde uyumluluk göstermektedir.

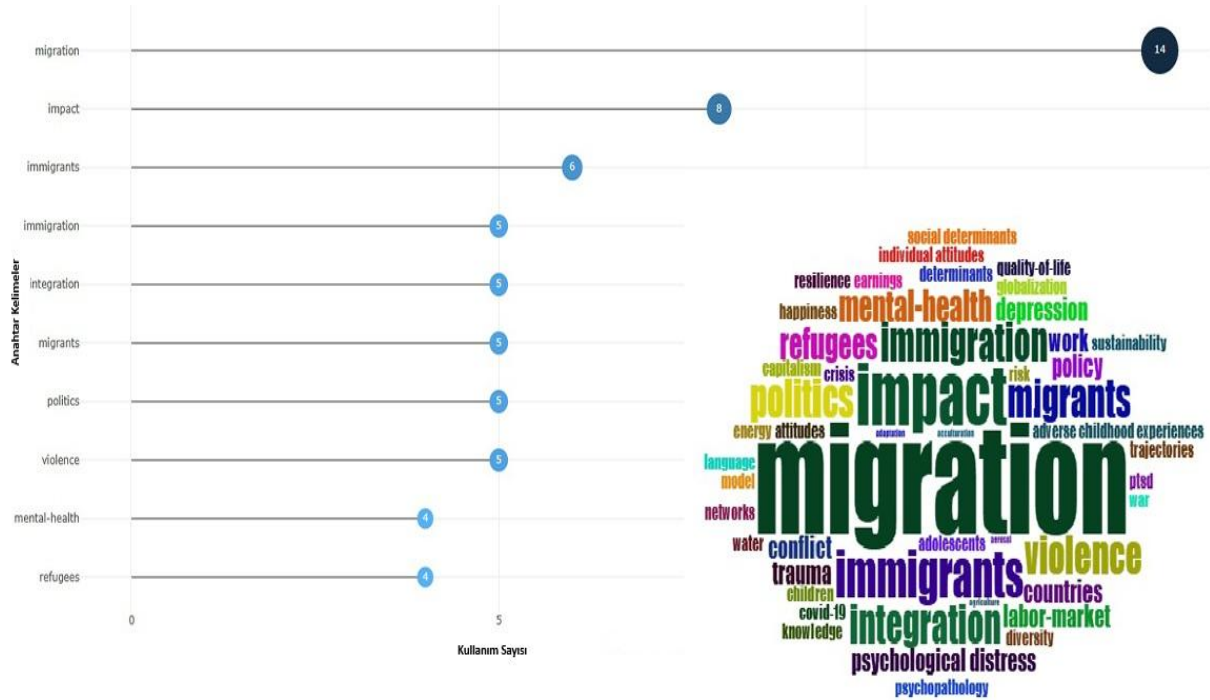


Şekil 6: Anahtar Kelime Kullanımı Açısından Konu Dağılımı

Şekil 6'da anahtar kelime kullanımına göre kümelerin konu açısından farklılaşması haritalandırılmıştır. Haritanın yatay ekseninde ilgi derecesi, dikey ekseninde ise gelişim derecesi yer almaktadır. Ayrıca haritanın sol üst kısmında niş konular, sol alt kısmında önemi artan veya azalan konular, sağ üst kısmında çekirdek konular, sağ alt kısmında ise temel konular bulunmaktadır. Haritalandırmada, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlangıç yılı olan 2022'den itibaren, 2025 Mayıs ayına kadar yayımlanmış çalışmalarda, anahtar kelimelere göre konu başlıklarında zaman içinde meydana gelen değişim incelenmektedir. Örnek olarak, "çalışma çeşitliliği" ve "etkenler" kelimelerinin zamanla kullanımında yaşanacak artış, ilgi derecesinin yükselmesine ve temel veya çekirdek konulara doğru yönelmesine neden olabilir. Sağ üstte yer alan "çekirdek konular" yüksek ilgi ve yüksek gelişim derecesine sahip temaları içermektedir. Bu temalar, araştırma alanının temelini oluşturmaktadır. "Ülkeler", "depresyon" ve "psikolojik sıkıntı" teması çekirdek bir yer tutmaktadır. Sağ alt bölümde yer alan "temel konular", yüksek ilgi düzeyine sahip ancak düşük gelişim derecesine ulaşmış temaları içermektedir. Bu konular iki ana kümede toplanmaktadır: İlk küme "göç", "göçmenler" ve "iç göç" ile ilgili olup; ikinci küme "savaşın etkileri", "şiddet" ve "çatışma" üzerine yoğunlaşmaktadır. Her iki küme de önemli araştırma alanları sunmakla birlikte, henüz tam olarak kavramsallaştırılmamış veya yeterince derinlemesine incelenmemiş olabilir. Bu nedenle, ilgili konular gelecekteki akademik çalışmalar için potansiyel araştırma alanları sunabilir. Sol üstte bulunan "Niş konular" düşük ilgi ancak yüksek gelişim derecesine sahip temaları içermektedir. Politik ve ekonomik sistemlerle ilişkili temalar ile ruh sağlığı ve işgücü piyasası gibi konular niş alanlar olarak değerlendirilebilir. Savaş modellemesi, iş gücü çeşitliliği ve ekonomik belirleyiciler gibi temalar ise henüz gelişmekte olan veya daha az ilgi gören konuları temsil etmektedir.

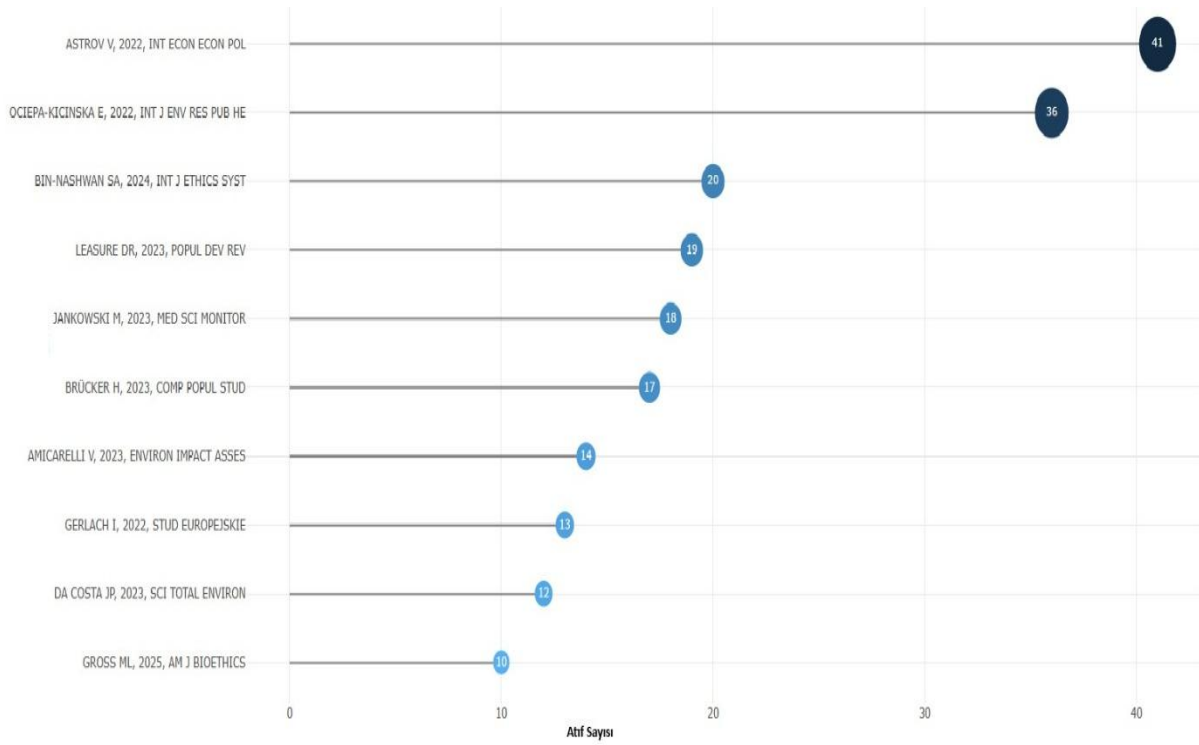
Şekil 6'da "depresyon" ve "psikolojik sıkıntı" temalarının çekirdek konular arasında yer alması, başlıktaki ekonomik boyut vurgusuyla doğrudan ilişkilidir. Ruh sağlığı sorunları,

göçmenlerin işgücüne katılım kapasitesini doğrudan kısıtlamakta; bu durum hem bireysel üretkenlik kayıplarına hem de ev sahibi ülkelerin işgücü arzı üzerinde yapısal bir baskıya neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, psikolojik sıkıntı yaşayan göçmen nüfusun sağlık hizmetlerine olan talebi artmakta; bu da kamu sağlık harcamalarını ve sosyal politika maliyetlerini yükseltmektedir. Diğer yandan ruh sağlığı sorunları, dil eğitimi ve mesleki uyum gibi entegrasyon süreçlerini zorlaştırarak göçmenlerin ekonomik sisteme katkı sağlama kapasitesini zayıflatmakta ve ev sahibi ülkelerdeki kamu hizmetleri üzerindeki baskıyı uzun vadede sürdürülebilir kılmaktadır. Bu temaların çekirdek konular arasında çıkması, savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutunun salt makroekonomik göstergelerle değil, insan sermayesi ve sosyal maliyet kanallarıyla da değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.



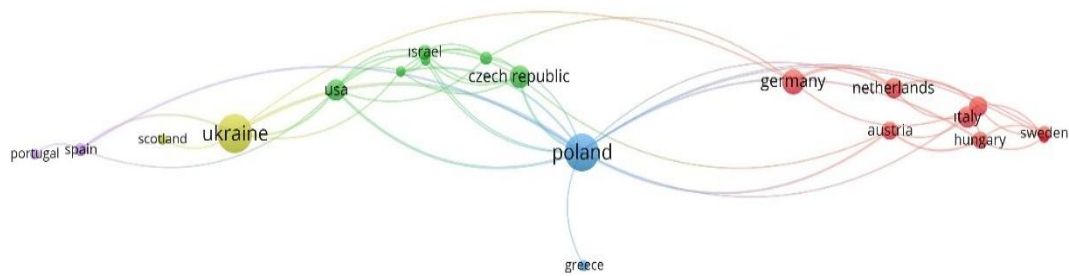
Şekil 7: En Fazla Kullanılan Anahtar Kelimeler ve Kelime Bulutu

Şekil 7’de yer alan en sık kullanılan anahtar kelimeler ve kelime bulutu haritası birlikte incelendiğinde, Rusya-Ukrayna Savaşı’nın göç ve ekonomik boyutlarını ele alan çalışmaların temel araştırma temalarının göç ve savaşın etkileri olduğu görülmektedir. Literatürdeki araştırmalar, göçmenler, göç olgusu, entegrasyon, siyasi etkiler, şiddet, ruh sağlığı ve mülteciler gibi çeşitli konuları kapsayarak, savaşın çok boyutlu sonuçlarını anlamaya çalışmaktadır. Bu çok boyutluluk, özellikle ruh sağlığı temasının ekonomik açıdan da yorumlanmasını gerektirmektedir: psikolojik sıkıntı ve depresyon gibi bulgular, yalnızca bireysel iyilik hâlini değil; işgücü piyasasına katılım oranlarını, sağlık sistemi üzerindeki talep baskısını ve entegrasyon maliyetlerini doğrudan etkileyen ekonomik belirleyicileri de kapsamaktadır.



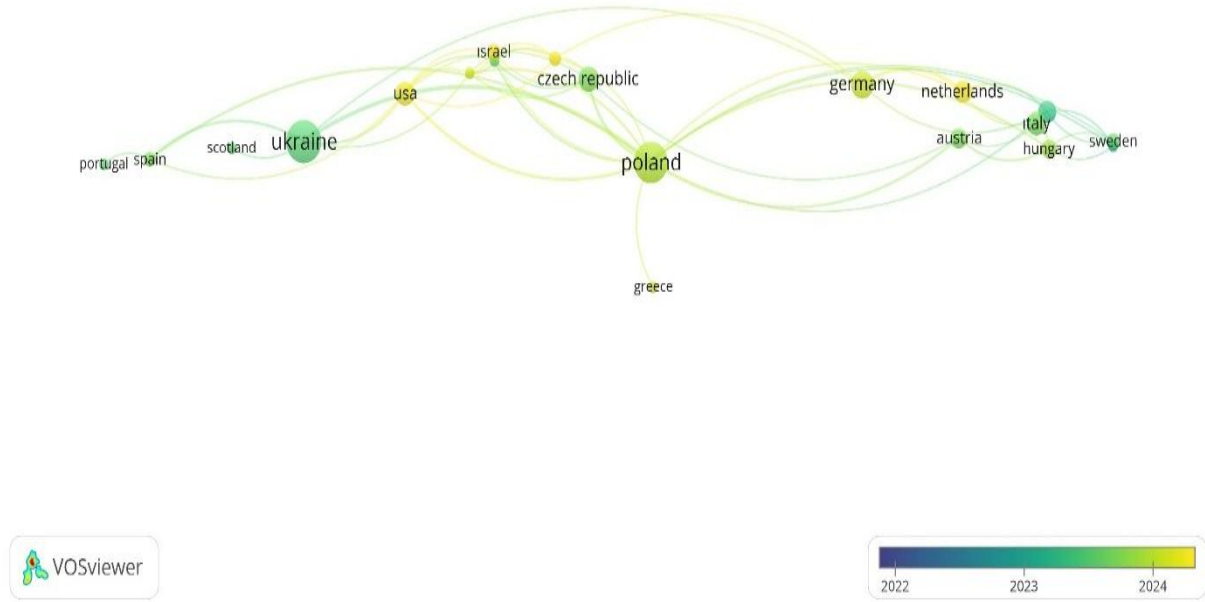
Şekil 8: En Çok Atıf Alan Çalışmalar

En çok atıf alan çalışmalar incelendiğinde, ilk sırada Astrov ve arkadaşlarının 2022 yılında yayımlanan “Russia’s Invasion of Ukraine: Assessment of the Humanitarian, Economic, and Financial Impact in the Short and Medium Term” adlı çalışması yer almaktadır. Bu çalışma 41 atıf almıştır. İkinci sırada, Ociepa-Kicińska ve Gorzałczyńska-Koczkodaj’ın 2022 tarihli “Forms of Aid Provided to Refugees of the 2022 Russia–Ukraine War: The Case of Poland” adlı çalışması bulunmaktadır. Çalışma, 36 atıf ile akademik literatürde önemli bir yer edinmiştir. Üçüncü sırada, Bin-Nashwan, Hassan ve Muneeza’nın “Russia–Ukraine Conflict: 2030 Agenda for SDGs Hangs in The Balance” adlı çalışması yer almakta olup, toplam 20 atıf almıştır.



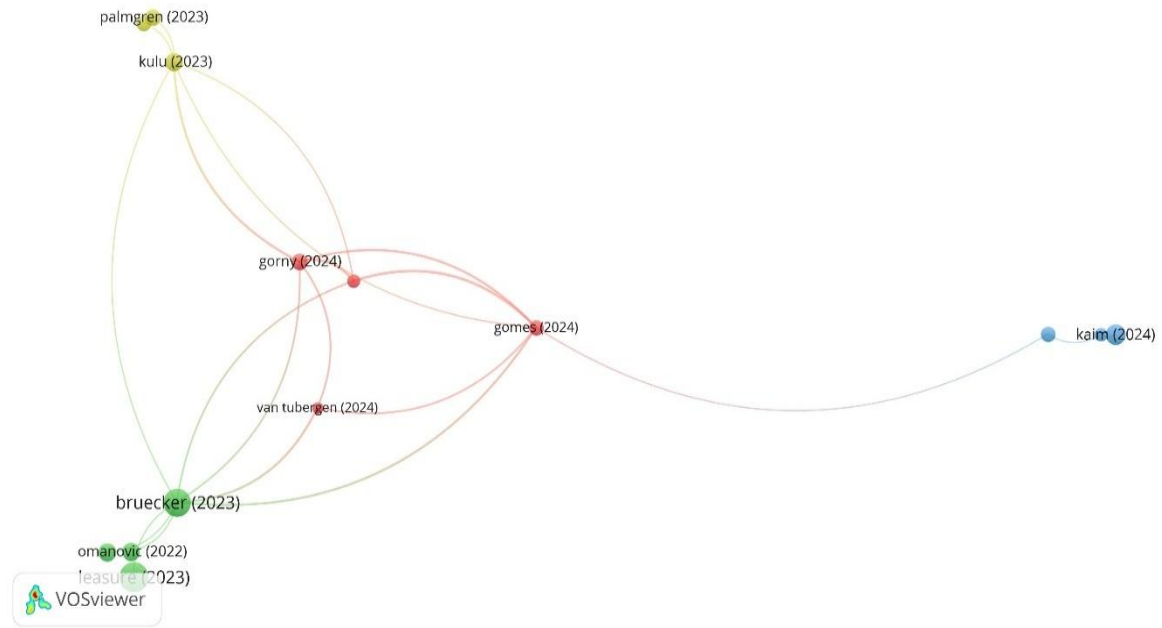
Şekil 9: Ülkeler Arası Ortak Yazarlık Ağ Haritası

Şekil 9’ da ülkeler arası ortak yazarlık ağ haritası verilmektedir. Şekil ülkeler arasındaki iş birliğinin belirgin örüntülerini ortaya koymaktadır. Yayınlar açısından Polonya merkezi bir rol oynarken, Avrupa ülkeleri arasında güçlü iş birliği kümeleri göze çarpmaktadır. Ukrayna'nın da farklı Avrupa ülkeleriyle önemli ortak yazarlık bağları göze çarpmaktadır. Hollanda, Avusturya, Macaristan, İtalya gibi Avrupa ülkelerinin bir arada bulunduğu kırmızı kümenin içerisinde de güçlü bir akademik ilişki bulunmaktadır.



Şekil 10: Ülkeler Arası Ortak Yazarlık Katman Haritası

Şekil 10 farklı ülkelerdeki araştırmacıların akademik yayınlarda ne sıklıkla iş birliği yaptığını ve bu iş birliği örüntülerini göstermektedir. Şekil 10’da 20 ülke bulunmaktadır. Bu ülkeler 5 küme olarak yer almaktadır. Ülkeler arasında toplam 52 iş birliği bağlantısı bulunmaktadır. İş birliği bağlantılarının toplam gücü ise 72’dir. Toplam bağlantı gücü ülkeler arasındaki iş birliği gücünün yansımasıdır. Araştırma kapsamındaki yayınlarda Ukrayna, Polonya ve Çek Cumhuriyeti (Çekya) en fazla yer alan ve dolayısıyla en yüksek yayın sayısına sahip ülkelerdir. Şekil incelendiğinde araştırmanın bu ülkelere yoğunlaştığı veya bu ülkelere araştırmacıların daha aktif olduğu ifade edilebilir.



Şekil 11: Yazar Bibliyografik Eşleşme Ağı

Yazar bibliyografik eşleşme ağı aynı yayınlara atıfta bulunma sıklıklarını haritalandırmaktadır. Araştırma kapsamında toplam 111 çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan ise en az 3 atıf alan yayınlar seçilerek kapsam daraltılmıştır. Haritada 14 farklı yazar bulunmaktadır. Bu yazarlar bibliyografik eşleşme örüntüsünde 4 farklı küme altındadırlar. Yazarlar arasında toplam 21 bibliyografik eşleşme bağlantısı bulunmakta olup Bibliyografik eşleşme bağlantılarının toplam gücü 39'dur. Haritada merkezi ve etkili yazarlar olarak Gorny, Bruecker ve Gomes gelmektedir.



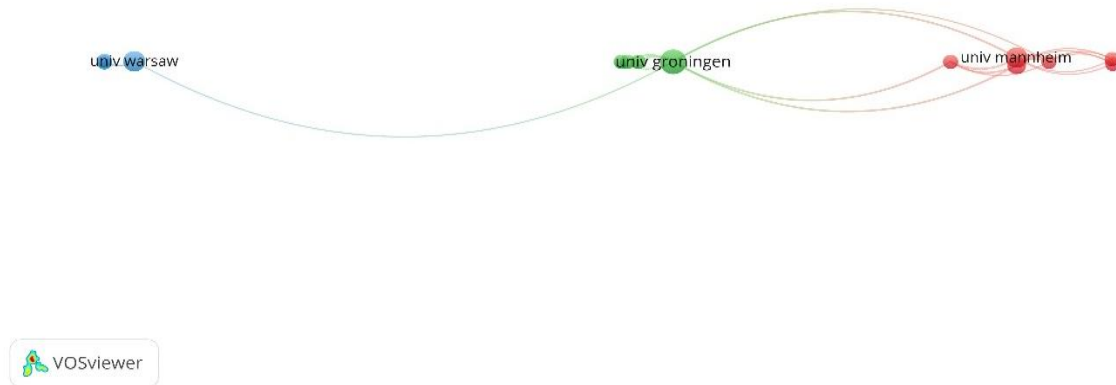
Şekil 12: Yazar Bibliyografik Eşleşme Katman Haritası

Şekil 12’de yer alan Kalın bağlantılar, yazarlar arasında yoğun akademik etkileşimi ve ortak referans kullanımını işaret eder. Ayrıca, haritada kullanılan mavi-sarı renk geçişi, 2022’den 2024’e kadar akademik literatürdeki odak kaymalarını göstermektedir. Katman haritası incelendiğinde 2022 yılında odak Omanovic’de oluşurken, 2023’te Bruecker’e kaymıştır. 2024 yılında ise Gomes ön plandadır.



Şekil 13: Yazar İş Birliği Ağ Haritası

Yazar iş birliği ağ haritası, çalışma alanında en fazla iş birliği yapan araştırmacıları göstermektedir. Yuliya Kosyakova ve Dog Leasure, iş birliği ağı içinde en dikkat çeken isimler arasında yer almaktadır. Kosyakova, en yüksek aracılık merkezietine (betweenness centrality) ve sıralama (page rank) değerine sahip olup, çalışma alanında önemli bir iş birliği merkezi konumundadır. Bu konum, farklı araştırmacıları bir araya getirerek akademik ağın genişlemesine katkı sağladığını göstermektedir. Leasure ise yüksek yakınlık merkezietine (closeness centrality) sahip bir yazar olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, Leasure’nin ağıdaki diğer yazarlara nispeten daha yakın konumlandığını ve bilgi akışında önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.



Şekil 14: Kurum Ortak Yazarlık Ağ Haritası

Kurum ortak yazarlık ağ haritası Rusya-Ukrayna Savaşı’nın göç ve ekonomi boyutları üzerine yapılan araştırmalarda hangi kurumların (üniversiteler, araştırma enstitüleri vb.) aktif rol aldığını ve birbirleriyle nasıl iş birliği yaptığını göstermektedir. Çalışmada bir kurumun en

az yayın ve atıf sayısı 2 olarak ele alınmıştır. Çalışma kapsamında birbirleriyle bağlantılı 13 kurum belirlenmiştir. Bu kurumlar 3 farklı kümede yer almaktadır. Kurumlar arasında 26 ortak yazarlık bağlantısı bulunmaktadır. Toplam bağlantı gücü ise 38'dir. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın göç ve ekonomik boyutlarını inceleyen araştırmalarda Mannheim Üniversitesi ve Groningen Üniversitesi'nin merkezi bir rol oynamaktadır. Haritaya göre bu üniversiteler çeşitli uluslararası kurumlarla yoğun iş birlikleri içindedirler. Kurumlar arasındaki renkli kümeler, farklı iş birliği gruplarını ve potansiyel araştırma odaklarını göstermektedir. Üçüncü bir küme olan Varşova Üniversitesi ise haritada görünen diğer kurumlarla doğrudan bir ortak yazarlık ilişkisi içinde olmasa da alandaki diğer araştırmalara katkıda bulunduğu ifade edilebilir.



Şekil 15: Kurum Ortak Yazarlık Katman Haritası

Şekil 15'te bulunan kurum ortak yazarlık katman haritası incelendiğinde savaşın başladığı tarih olan 2022 Şubat ayından itibaren henüz büyük bir vakit geçmiş olmamasının da etkisiyle kurumlar arasında ciddi bir farklılaşma görülememektedir. Bununla birlikte Mannheim Üniversitesi'nin başını çektiği yayın kümesinin iş birliklerinin 2024 yılına doğru yoğunlaştığı ifade edilebilir. Groningen Üniversitesi'nin bulunduğu düğüm de ise çalışmaların 2023'ten itibaren derinleştiği belirtilebilir. Varşova Üniversitesi'nin ise haritada görünen diğer üniversitelerle daha sınırlı bir iş birliğine sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, 24 Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna'yı işgaliyle başlayan ve II. Dünya Savaşı'ndan bu yana Avrupa'daki en büyük göç hareketine yol açan savaş kaynaklı göçün ekonomik boyutlarını ele alan akademik literatürü bibliyometrik bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamıştır. VOSviewer ve Bibliometrix yazılımları aracılığıyla, Web of Science veri tabanında 2022 Ocak ile 2025 Nisan arasındaki dönemde yayımlanan 111 akademik çalışma ve 91 kaynak incelenerek alandaki temel araştırma eğilimleri, iş birliği ağları ve tematik yoğunluklar ortaya konulmuştur.

Savaşın başlangıcından itibaren konuya yönelik yoğun akademik ilgi bulunmaktadır. Savaşın ilk yılı olan 2022'de yayın sayısında belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Bu durum, konunun aciliyeti ve gündemdeki yerine işaret etmektedir. Erken dönem çalışmaların daha fazla atıf alması, bu ilk araştırmaların alana temel katkılar sunduğunu ve sonraki çalışmalara zemin hazırladığını göstermektedir.

Çalışmaların büyük çoğunluğu, savaşın doğrudan etkilediği Ukrayna ile yoğun mülteci akımına maruz kalan Polonya, Almanya ve Çek Cumhuriyeti gibi ülkelere kaynaklanmaktadır. Bu durum, araştırma önceliklerinin krizin merkezindeki ve en çok etkilenen bölgelerde yoğunlaştığını yansıtmaktadır. Baltık ve diğer Doğu Avrupa ülkelerinin de coğrafi yakınlıkları ve göç dalgalarından etkilenmeleri nedeniyle alana önemli katkılar sunduğu

görülmektedir. Öte yandan, Rusya ve Ukrayna'ya coğrafi yakınlığı bulunan ve her iki taraftan da kayda değer ölçüde göç alan Türkiye'nin, ilgili literatüre henüz bir katkı yapmamış olması dikkat çekicidir.

İş birliği açısından değerlendirildiğinde Polonya'nın uluslararası ortak yazarlık ağında merkezi bir rol üstlendiği ve özellikle diğer Avrupa ülkeleriyle güçlü iş birliği bağları kurduğu görülmektedir. Ukrayna da çeşitli Avrupa ülkeleriyle önemli ortaklıklara sahiptir. Bu durum, savaşın sınır aşan yapısının uluslararası akademik iş birliklerini teşvik ettiğini vurgulamaktadır.

Araştırma konularının tematik haritalandırması incelendiğinde, 'ülkeler', 'depresyon' ve 'psikolojik sıkıntı' gibi başlıklar çekirdek temalar olarak öne çıkmaktadır; bu durum, savaş ve göçün yol açtığı ruh sağlığı sorunlarının işgücü piyasasına katılım, üretkenlik kayıpları, sosyal politika maliyetleri, sağlık harcamaları ve entegrasyon süreçleri üzerinden taşıdığı ekonomik boyutun literatürde merkezi bir yer tuttuğuna işaret etmektedir. Bunun yanı sıra, 'göç', 'göçmenler', 'iç göç', 'savaşın etkileri', 'şiddet' ve 'çatışma' gibi konular yüksek akademik ilgiye sahip temel araştırma alanları arasında yer almakta olup, bu temalar göç hareketlerinin işgücü arzı, kamu harcamaları ve ev sahibi ülke ekonomileri üzerindeki doğrudan etkilerini yansıtmaktadır. Politik ve ekonomik sistemlerle ilişkili temalar, ruh sağlığı ve iş gücü piyasası gibi konular ise niş alanlar olarak değerlendirilirken, bu kümelenme ruh sağlığı ile işgücü piyasası arasındaki ekonomik bağlantının literatürde henüz yeterince işlenmediğini ve gelecekteki çalışmalar için bir araştırma boşluğu oluşturduğunu göstermektedir; savaş modellemesi, iş gücü çeşitliliği ve ekonomik belirleyiciler gibi başlıklar ise henüz gelişmekte olan veya akademik ilgisi görece daha düşük olan temalar olarak belirlenmiş olup, bu alanların olgunlaşması savaş kaynaklı göçün ekonomik belirleyicilerinin daha sistematik biçimde modellenmesine katkı sağlayabilecektir.

Elde edilen sonuçlar ışığında, gelecekteki araştırmalara, politika yapıcılara ve akademik çalışmalara yönelik şu öneriler sunulabilir: Tematik haritalandırmada "temel konular" olarak saptanan göç, göçmenler ve savaşın etkileri gibi alanlarda daha derinlemesine ve kapsamlı kavramsal çerçevelerle desteklenen çalışmalar yapılabilir. Özellikle göçmenlerin uzun vadeli ekonomik entegrasyon süreçleri, kamu maliyesi üzerindeki kalıcı baskılar ve farklı ekonomik sektörlere özgü etkiler incelenebilir.

Göçmenlere ev sahipliği yapan farklı ülkelerin göçmen kabul ve entegrasyon politikalarının ekonomik etkilerini karşılaştıran araştırmalar yapılabilir. Bu tür analizler, başarılı politika uygulamalarının belirlenmesi ve iyi uygulama örneklerinin tespit edilmesi açısından akademik yazına katkı sunabilir. Savaş ve buna bağlı göç hareketlerinin uzun vadeli ekonomik, demografik ve sosyal sonuçlarını izleyen çalışmaların yapılması, krizin etkilerinin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine katkı sunabilir.

Literatürde eksikliği hissedilen hususlardan birisi, Rusya'dan özellikle Orta Asya Cumhuriyetleri'ne, Türkiye'ye, Sırbistan'a ve diğer ülkelere yönelen göç hareketlerinin ekonomik ve sosyal etkileri üzerine kapsamlı ve derinlemesine araştırmalar yapılmamasıdır. Bu konular üzerine Web of Science veri tabanına girecek biçimde çalışmalar yapılması literatürü zenginleştirmesi açısından kıymetli olacaktır.

Bibliyometrik çalışmalar, araştırma alanlarının sistematik bir şekilde haritalanmasına, temel eğilimlerin ve boşlukların tespit edilmesine ve gelecekteki araştırma gündemlerinin şekillendirilmesine önemli katkılar sunmaktadır. Bibliyometrik analizlerin belirli aralıklarla tekrarlanması, alandaki bilgi birikiminin izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, Scopus gibi farklı veri tabanlarına yönelik bibliyometrik çalışmaların yapılması, araştırma alanını zenginleştirecek ve mevcut literatürün daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanıyacaktır.

Kaynakça

- Almazán-Gómez, M. Á., Llano, C., Pérez, J. & Rauhut, D. (2024). Socioeconomic impacts of russian invasion of ukraine: a multiregional assessment for europe. *Journal of Regional Science*, 64(2), 333-354. <https://doi.org/10.1111/jors.12676>
- Andrews, J., Isański, J., Nowak, M., Sereda, V., Vacroux, A. & Vakhitova, H. (2023). Feminized forced migration: ukrainian war refugees. *Women's Studies International Forum*, 99, 102756. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2023.102756>.
- Aria, M. & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: an r-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.
- Arndt, C., Diao, X., Dorosh, P., Pauw, K. & Thurlow, J. (2023). The ukraine war and rising commodity prices: implications for developing countries. *Global Food Security*, 36, 100680. <https://doi.org/10.1016/j.gfs.2023.100680>.
- Astrov, V., Ghodsi, M., Grieveson, R., Holzner, M., Kochnev, A., Landesmann, M., Pindyuk, O., Stehrer, R., Tverdostup, M., & Bykova, A. (2022). Russia's invasion of Ukraine: assessment of the humanitarian, economic, and financial impact in the short and medium term. *International Economics and Economic Policy*, 19, 331-381. <https://doi.org/10.1007/s10368-022-00546-5>.
- Auer, C., Bosello, F., Bressan, G., Delpiazzi, E., Monasterolo, I., Otto, C., ... & Reyer, C. P. (2025). Cascading socio-economic and financial impacts of the russia-ukraine war differ across sectors and regions. *Communications Earth & Environment*, 6(1), 194.
- Borgatti, S., Everett, M. & Freeman, L. (2002). *UCINET for windows: software for social network analysis*. Massachusetts: Harvard.
- Bouri, E., Gabauer, D., Gupta, R. & Kinader, H. (2023). Geopolitical risk and inflation spillovers across european and north american economies Pretoria, South Africa: Department of Economics, *University of Pretoria*.
- Brücker, H., Ette, A., Grabka, M. M., Kosyakova, Y., Niehues, W., Rother, N., Spieß, C. K., Zinn, S., Bujard, M., Cardozo Silva, A. R., Décieux, J. P., Maddox, A., Milewski, N., Sauer, L., Schmitz, S., Schwanhäuser, S., Siegert, M., Steinhauer, H. & Tanis, K. (2023). Ukrainian refugees in germany: evidence from a large representative survey. *Comparative Population Studies*, 48, 395-424. <https://doi.org/10.25968/opus-3566>.
- Chen, C., Ibekwe-SanJuan, F. & Hou, J. (2010). The Structure and dynamics of co-citation clusters: A multiple-perspective co-citation analysis. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 61(7), 1386-1409.
- Cohen, R. (2022), Russia's war could make it india's world, erişim tarihi: 21.05.2025, www.nytimes.com/2022/12/31/world/asia/india-ukraine-russia.html.
- Cuéllar-Sánchez, D. M., Núñez-Valdés, K. & Dueñas-Peña, A. (2023). Scientific production on venezuelan migration: a bibliometric analysis. *Migration Letters*, 21(1), 13-25.
- Çelikkaya, S. & Atila, M. (2020). Göç ve kalkınma ilişkisine yönelik bir inceleme: web of science veri tabanına dayalı bibliyometrik ağ analizi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(23), 350-367.
- Didenko, I., Volik, K., Vasylieva, T., Lyeonov, S. & Antoniuk, N. (2020). Migration, environment, and country safety: analysis of touchpoints. *E3S Web of Conferences*, 202, 03028.
- Didenko, I. & Volik, K. (2021). Bibliometric analysis of publications on migration, economy and security of the country. *Visnyk of Sumy State University. Series: Economics*, 3(9), 80-86.
- Duszczuk, M. & Kaczmarczyk, P. (2022). The war in ukraine and migration to poland: outlook and challenges. *Intereconomics*, 57(3), 164-170. <https://doi.org/10.1007/s10272-022-1053-6>

- Gluszek, M. & Trojanek, R. (2025). War in ukraine, the refugee crisis, and the polish housing market. *Housing Studies*, 40(5), 1043-1065.
- Górny, A. & van der Zwan, R. (2024). Mobility and labor market trajectories of ukrainian migrants to poland in the context of the 2014 russian invasion of ukraine. *European Societies*, 26(2), 438-468. <https://doi.org/10.1080/14616696.2023.2298425>.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2023, 8 Nisan). İkamet izinleri. T.C. İçişleri Bakanlığı. <https://web.archive.org/web/20230408134944/https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri>.
- Haase, A., Arroyo, I., Astolfo, G., Franz, Y., Laksevics, K., Lazarenko, V., Nasya, B., Reeger, U. & Schmidt, A. (2023). Housing refugees from Ukraine: preliminary insights and learnings from the local response in five european cities. *Urban Research & Practice*, 17(1), 139-145. <https://doi.org/10.1080/17535069.2023.2225333>.
- Harris-Brandts, S., Nikolko, M., Sahadeo, J. & Sichinava, D. (2024). Local impacts, global consequences: assessing the mass displacement and migration tied to russia's invasion of ukraine. *Canadian Foreign Policy Journal*, 30(1), 1-10.
- Jureńczyk, L. & Soroka, S. (2024). Socio-economic consequences for central europe related to the mass migration of ukrainian citizens after russia's full-scale invasion, *Revista UNISCI*, 66, 157-177.
- Karolak, M. (2023). Migratory flows of Russian-speaking populations to the UAE: A permanent or a temporary trend? GLMM Policy Brief No. 1/2023. Gulf Labour Markets, Migration, and Population Programme, Gulf Research Center. <https://gulfmigration.grc.net>.
- Khurami, E. A. (2024). One step further to unsustainability: effects of the international crisis on antalya housing market. *Kent Akademisi*, 17(Sürdürülebilir İnsani Kalkınma ve Kent), 263-278.
- Kubiciel-Lodzińska, S., Golebiowska, K., Pachocka, M. & Dąbrowska, A. (2024). Comparing pre-war and forced ukrainian migrants in poland: challenges for the labour market and prospects for integration. *International Migration*, 62, 236-251. <https://doi.org/10.1111/imig.13213>.
- Liadze, I., Macchiarelli, C., Mortimer-Lee, P. & Sanchez Juanino, P. (2023). Economic costs of the Russia-Ukraine war. *The World Economy*, 46(4), 874-886.
- Libanova, E. M., Pozniak, O. V., & Tsymbal, O. I. (2022). Masshtaby ta naslidky vymushenoï mihratsii naseleñnia Ukrainy vnaslidok zbroinoï ahresii Rosiiskoi Federatsii [Scale and consequences of forced migration of the population of Ukraine as a result of armed aggression of the Russian Federation]. *Demography and Social Economy*, 2(48), 37-57. <https://doi.org/10.15407/dse2022.02.037>
- Lotka, A. J. (1926). The frequency distribution of scientific productivity. *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16(12), 317-323.
- Marcucci, G., Ciarapica, F., Poler, R. & Sanchis, R. (2021). A bibliometric analysis of the emerging trends in silver economy. *IFAC-PapersOnLine*, 54(1), 936-941.
- Maurya, P. K., Bansal, R. & Mishra, A. K. (2023). Russia–Ukraine conflict and its impact on global inflation: an event study-based approach. *Journal of Economic Studies*, 50(8), 1824-1846. <https://doi.org/10.1108/JES-01-2023-0003>.
- Moral-Muñoz, J. A., Herrera-Viedma, E., Santisteban-Espejo, A. & Cobo, M. J. (2021). Software tools for conducting bibliometric analysis in science: an up-to-date review. *El Profesional de la Información*, 29(1), 1-20.
- Nasrin, N., Haider, M. Z. & Ahsan, M. N. (2022). Migration as an adaptation strategy: a bibliometric analysis. *Khulna University Studies, Special Issue ICSTEM4IR*, 690-701.
- Nasrin, N., Haider, M. Z. & Ahsan, M. N. (2023). Trend in climate change-induced migration: a bibliometric analysis. *Khulna University Studies*, 119-128.

-
- Nooy, W. D., Mrvar, A. & Batagelj, V. (2005). *Exploratory social network analysis with pajek* (1. bs.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Persson, O., Danell, R. & Schneider, J. (2009). *How to use bibexcel for various types of bibliometric analysis. Celebrating Scholarly Communication Studies* içinde. A Festschrift for Olle Persson at His 60th Birthday.
- Re: Russia. (2023, 15 June). *Belgrade transit: How many Russians moved to Serbia, who are they, and what are their prospects?* Re:Russia. <https://re-russia.net/en/review/347/>
- Sun, M., Cao, X., Liu, X., Cao, T. & Zhu, Q. (2024). The Russia-Ukraine conflict, soaring international energy prices, and implications for global economic policies. *Heliyon*, 10(16), e34712. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e34712>
- Tarigan, J., Delia, M. & Hatane, S. E. (2025). Impact of the russia–ukraine war: evidence from g20 countries. *Studies in Economics and Finance*, 42(1), 135-153.
- Van Eck, N. J. & Waltman, L. (2010). Software survey: vosviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538.
- Waltman, L., Van Eck, N. J. & Noyons, E. C. M. (2010). A unified approach to mapping and clustering of bibliometric networks. *Journal of Informetrics*, 4(4), 629-635.
- Wang, Y., Bouri, E., Fareed, Z. & Dai, Y. (2022). Geopolitical risk and the systemic risk in the commodity markets under the war in Ukraine. *Finance Research Letters*, 49, 103066. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2022.103066>.
- Yaroshenko, O. M., Smorodynskyi, V. S., Silchenko, S. O., Vetukhova, I. A. & Zaika, D. I. (2023). The crisis of labor migration during the Russia-Ukraine war. In *New Labor Forum*, 32(3), 80-88. Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.
- Yoganandham, G. (2024). The effects of the Russian invasion of Ukraine and its russian migrants on consumption, money transfers, exports, and the slowdown in global growth-an assessment, *Juni Khyat (UGC Care Group I Listed Journal)*, 14(1), 8-16.
-